

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT
DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

ONA TILI TA'LIMIDA O'QITISH VA BAHOLASH MUAMMOLARI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy
anjuman materiallari

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

ONA TILI TA‘LIMIDA O‘QITISH VA BAHOLASH MUAMMOLARI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari

Toshkent 2022

UO‘K: 494.375:371.3

KBK: 74.261.4

O - 56

Ona tili ta’limida o‘qitish va baholash muammolari. Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari. Elektron nashr. – Toshkent: ToshDO‘TAU, 2022. – 375 b.

Ushbu to‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasidan tayyorlangan.

Mas’ul muharrir:

M. Abdullayeva – filologiya fanlari doktori, professor.

Taqrizchilar:

Q. Yo‘ldoshev	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti
Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida professori, pedagogika fanlari doktori.
A. Sobirov	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti
Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida professori,
filologiya fanlari doktori.

To‘plovchi va nashrga tayyorlovchilar:

G. Jo‘rayeva	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida mudiri, filologiya fanlari doktori.
K. Mavlonova	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida dotsenti, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori.
D. To‘xliyeva	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida o‘qituvchisi, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori.
H. Baxtiyorova	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida magistranti.
Y. Xomidjonova	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida magistranti.
M. Nomozova	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida magistranti.
Sh. Tursun	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi kafedrasida magistranti.

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ona tili va adabiyot ta’limi fakulteti Kengashining 2022-yil 4-sonli qaroriga asosan nashrga tavsiya etildi.

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning ilmiy va uslubiy jihatlariga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

“Mosini toping” usuli

Ushbu usulda topishmoqlar va topishmoqlarning javobi aralash holda beriladi. To‘g‘ri javoblar ustuni bo‘sh qoldiriladi va o‘quvchilar mana shu ustunni to‘g‘ri javoblar bilan to‘ldirishlari kerak bo‘ladi.

№	Topishmoqlar	Chalkash javoblar	Chalkash javob nomlari	To‘g‘ri javoblar
1	Boshi taroq, dumi o‘roq.	A	Quyosh	
2	Bir qop un, ichida ustun.	B	Xarita	
3	Bir parcha patir, olamga tatir.	D	Xo‘roz	
4	Shahari bor, odami yo‘q, Daryosi bor, suvi yo‘q.	E	Jiyda	
5	Kunduz kuni o‘chirib, Tunda yoqa olmaysan. Yoniga bo‘lmas borib, Usiz yashay olmaysan.	F	Oy	

Javoblari: 1. D 2. E 3. F 4. B 5. A

Yuqoridagi usul o‘quvchilarning topqirlik va tezkorlik qobiliyatini oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyot ta’limidan ko‘zlangan asosiy maqsad o‘quvchilarni badiiyatdan zavqlanishga, nutqini va mustaqil fikrlashini rivojlantirish bilan birga o‘zligini anglashga o‘rgatish hamda o‘zgalar fikrini anglashga qaratiladi. Bu esa adabiyot ta’limida boy badiiy manbalarimizni yanada chuqurroq o‘rgatish bilangina cheklanib qolmasdan undan hayotda foydalanish malakalarini ham kamol toptirishni talab etadi. Shulardan kelib chiqqan holda adabiy ta’limning mazmuni: o‘quvchilarning fikrlash salohiyatini, aqliy rivojlanishini, mantiqiy tafakkurini o‘stirish; o‘z-o‘zini, moddiy borliqni badiiy ifoda vositalari yordamida anglashga hamda fikri va his-tuyg‘ularini chiroyli bayon eta olishga o‘rgatishdir. [Muhamedova, 2018: 4]

Xulosa qilib aytganda, axborot texnologiyalari rivojlanib borayotgan davrda ta’lim tizimida ham yangicha yondashuvlar va zamonavoy pedagogik texnologiyalar, metodlar asosida darslar tashkillashtirilsa samarali natijalarga erishamiz.

Adabiyotlar:

1. Muhamedova S,X., Abdullayeva M, D., Yuldasheva Sh, Sh., Eshmatova Y,B. O‘zbek tili va adabiyoti ta’limida zamonaviy axborot texnologiyalari. – T.: 2018.

2. S.Ahmedov, B.Qosimov, R.Qo‘chqorov, Sh.Rizayev.5-sinf. Adabiyot darsligi. T.:2020.

3. To‘xliyev B., Niyozmetova R.va b. Til va adabiyot ta’limining zamonaviy texnologiyalari. – T.: Toshkent, 2011.

4. Sh. Shomaqsudov, Sh. Shorahmedov. Ma’nolar maxzani. – T., 2001.

5. Z. Husainova. O‘zbek topishmoqlari. – T., 1966.

TA'LIM JARAYONIDA BOLALAR ADABIYOTINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI

Mahliyo Elboyeva,
Alisher Navoiy nomidagi
ToshDO'TAU o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim jarayonida bolalar adabiyotining o'qitilishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish haqida so'z boradi. Bumerang" texnologiyasi, "Kichik guruhlarda ishlash", "Assesment" (baholash) metodi, "BBB" (bilaman, bilib oldim, bilishni xohlayman), "Aqliy hujum" kabi metodlarning bolalar adabiyotida qo'llash haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: "Assesment" (baholash) metodi, "BBB" metodi, texnologiya, "Bumerang", interaktiv metod, ko'nikma, malaka.

"Agar bolalar erkin fikrlashni o'rganmasa, berilgan ta'lim samarasi past bo'lishi muqarrar"[Oliy Majlisning XIV sessiyasi, 2012]

Bugungi kun ta'lim jarayonida, bolalar adabiyotini o'rganishimizda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni beqiyosdir. Zero, hozirgi zamonda ilg'or pedagogik texnologiyalar yordamida dars jarayonini tashkil etish har bitta pedagogning oldiga qo'yilayotgan talablardan biri hisoblanadi. Shu o'rinda, Respublikamizning birinchi Prezidenti Islom Karimovning quyidagi gaplarini ta'kidlab o'tishni joiz deb bildim "yangi darsliklarni, yangi kitoblarni zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarini o'z vaqtida ishlab chiqish va joriy etishni nazorat ostiga olish zarur" [Karimov, 2012]ligini alohida ta'kidlaganlar. Bugun o'qituvchilar ilg'or pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqishga astoydil kirishishlari, o'zlarining kasbiy faoliyatlariga yangicha munosabatda bo'lishlari, o'quvchilarni esa o'qish subyektiga aylantirishlari bugungi zamon talabidir". O'quvchilarning ta'lim subyekti bo'lishi lozim" deganimizda endilikda o'quvchilarning o'zlari ta'lim, bilim olishga intilishlari, harakat qilishlari, o'qituvchilarning esa o'z o'quvchilarini ushbu maqsadga yo'naltira olishlari, bilim olishga bo'lgan motivatsiyalarini, qiziqishlarini shakllantirishlari hamda rivojlantirishlari nazarda tutiladi.

"Ta'lim to'g'risida"gi Qonun hamda "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" talablari asosida ta'lim tizimida jiddiy yangilanishlar amalga oshmoqda. O'qitishning noan'anaviy usullari, zamonaviy texnologiyalar asosida o'qitish bugungi kun o'qituvchilarining oldiga qo'yilgan maqsadlardan biridir desak, mubolag'a bo'lmaydi.

Bolalar adabiyotini o'rganishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni va ahamiyatini bolaning yosh xususiyatlariga qarab ko'rib chiqamiz. O'sib kelayotgan yosh avlodga, ular ertaga shu mustaqil Vatanning bir bo'lagi ekanligini, buning uchun ular shu diyorga munosib o'g'il-qiz bo'lib yetishishlari kerakligini, shu sababli esa ularda erkin fikr, mustaqil harakat, ezgu g'oya kabi tushunchalarni ularning ongiga sindirishimiz lozim. Shu o'rinda bir mashhur psixologning quyidagi

soʻzlarni eslab oʻtishimizni oʻrinli deb bilaman. Xususan, D.B.Elkonining taʼkidlashicha, bola jamiyat aʼzosi va shaxs sifatida shakllanib borar ekan, uning psixikasi rivojlanib, olamni aks ettirish qobiliyati goʻdaklikdan yetuklik davrigacha murakkablashib va takomillashib boradi[Nishonova, 2006: 75–78].

Maktab yoshidagi bolalar uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalardan ular uchun mosini tanlash, bu dars samaradorligini hamda bolaning fanga, darsga boʻlgan qiziqishini ortishiga olib keladi. Masalan, maktab yoshidagi kichik bolalar (7 yoshdan 10-11 yoshgacha) uchun bolalar adabiyotini oʻrgatishimizda, “Tushuntirish”, “Kichik guruhlarda ishlash”, “Suhbat-munozara”, “BBB” (bilaman, bilib oldim, bilishni xohlayman), “Aqliy hujum” kabi metodlardan foydalanishni tavsiya qilgan boʻlardik. Misol tariqasida olib qaraylik, 5-sinf darsligida bolalar adabiyotiga xos boʻlgan asarlardan Mirtemirning “Zulmat ichra nur” tarixiy-qissasi berilgan. Hikoyani yosh bolajonlarimizga tushunarli, soddaroq qilib yetkazib berishimizda “Kichik guruhlarda ishlash” hamda “BBB” metodlaridan foydalanamiz. Hikoyani uchta qismga boʻlamiz. Sinfdagi bolalar ham uchta guruhga boʻlinib, har bir guruhga alohida quyidagi mazmundagi vazifalar beriladi:

1. Matnning mazmunini qisqacha gapirib berish .

2. Matnning mazmunidan kelib chiqqan holda Alisher Navoiyning xatti-harakatlari misolida uning insoniy xislatlarini aniqlash.

3. Har bir guruhning taqdimoti eshiladi.

4. Oʻqituvchining umumlashtiruvchi soʻzlari.

“Bilaman, bilib oldim, bilishni xohlayman” interaktiv metodi. Har uchta guruh Alisher Navoiyning oʻziga xos xususiyatlarini quyidagi jadvalga yozib chiqadilar.

Bilaman	Bilib oldim	Bilishni xohlayman
Alisher Navoiy ulugʻ shoir boʻlgan	Uning bolalik davrlari Husayn bilan doʻstligi uning insoniy fazilatlari....	Yana qanday asarlar yozgan va ularda nimalar tarannum etilgan?

Yosh kitobxonlarimizga bolalar adabiyotiga oid asarlar, shoirlar hayotini tushuntirishda yana bir muhim texnologiya bu darsda oʻquv materialini koʻrgazmali va audiovizual vositalar yordamida tashkillashtirish, darsni tizimli tarzda yetkazib berishdir. Bu bolaning darsni tushunishi va yaxshi eslab qolishiga imkon beradi. Yuqorida sanab oʻtgan metodlarimiz yordamida hamda bularga oʻyinli taʼlim texnologiyasini ham qoʻshgan holda adabiyot darslarini tashkillashtirsak yosh kitobxonlarimiz xotirasida bu dars uzoq muddatga saqlanib qoladi va oʻqituvchining vaqtini tejaydi hamda darsdan koʻzlagan maqsadimizga yetishimizga zamin hozirlaydi.

Oʻrta va katta yoshdagi bolalar kitobxonligi (12-15 yoshdan 15-17 yoshgacha) doirasida bolalar adabiyotini oʻrgatishimizda esa ularning yosh

xususiyatlarini inobatga olgan holda turli xil metodlar va texnologiyalardan foydalanamiz.

Bu yoshdagi bolalar uchun “Klaster” metodi, “Keys-stady” metodi, “Assesment”, “Baliq suyagi” metodlari hamda “Charxpalak” texnologiyasi, “3x5” texnologiyasi, “Yelpig’ich” texnologiyasi va hokozo....Shulardan ayrimlarini ko‘rib chiqamiz:

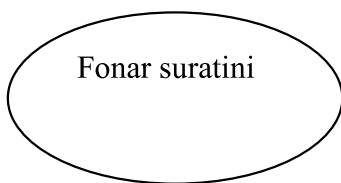
“Assesment” (baholash) metodi

Ushbu “Assesment”lardan ma’ruza mashg‘ulotlarida bolalarning mavjud bilim darajasini o‘rganishda, yangi ma’lumotlarni bayon qilishda, seminar, amaliy mashg‘ulotlarda esa mavzu yoki ma’lumotlarni o‘zlashtirish darajasini baholash, shuningdek, o‘z-o‘zini baholash maqsadida individual shaklda foydalanish tavsiya etiladi. Shuningdek o‘qituvchining ijodiy yondashuvi hamda o‘quv maqsadlaridan kelib chiqib, assesmentga qo‘shimcha topshiriqlarni kiritish mumkin. Bu metod, asosan, quyidagi uch maqsadga xizmat qiladi:

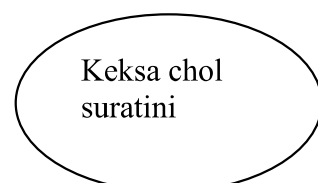
1. Bolaning bilim, ko‘nikma va malakalarini har tomonlama xolis baholash;
2. Bolaning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirish imkoniyatlarini aniqlash;
3. Bolaning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishga xizmat qiladigan istiqbolli rejani shakllantirish[Ta’lim metodlari qo‘llanma, 2011:67].

Ushbu metodni dars mashg‘ulotining barcha turlarida, o‘tilgan mavzuni o‘zlashtirganlik darajasini baholash, takrorlash yoki mustahkamlashda yoki darsni boshlashdan oldin bolalarning bilimini tekshirib olishda ham qo‘llash mumkin. Masalan: 5-sinf adabiyot darsligidan misol keltirsak: Oybekning hayoti va ijodini o‘tganda, mavzuning mustahkamlash qismida bolalarning bugungi dars mavzusini qay darajada o‘zlashtirganini bilish maqsadida turli xil ko‘rgazmali kartochkalardan foydalanamiz:

1.

2.

Bolalar quyidagi rasmlarga qarab, qaysi asar ekanligini topishadi va undan misol keltirishadi: 1. “Fonarchi ota” hikoyasi. “..Tor qiyshiq ko‘chaning o‘ksiz oqshomini Tursunqul akaning churuk darvozasi tepasiga o‘tqizilgan bir fonarning nurlari yoritar edi. Har kuni bir chol kelib yoqar edi. Biz uni “Fanarchi ota”der edik”[Ahmedov, 2020: 99].

Shu tariqa bolalar baholanadi, hamda bolaning xotirasida bugungi mavzu saqlanib qoladi, bolaning asarga bo‘lgan qiziqishi ortadi. Shu o‘rinda buyuk faylasuf Konfutsiyning quyidagi so‘zlari xayolga keladi: “Aytib ber – men unutamani, ko‘rsat – tushunaman, bu narsani o‘zim bajarishim uchun sharoit yarat va men o‘rganaman”

“Bumerang” texnologiyasi

Mazkur texnologiya bir mashg‘ulot davomida o‘quv materialini chuqur va yaxlit holda o‘rganish, ijodiy tushunib yetish, erkin bilim egallashga yo‘naltirilgan. U turli mazmun va xarakterga ega bo‘lgan mavzularni o‘rganishga yaroqli bo‘lib, o‘z ichiga og‘zaki va yozma ish shakllarini qamrab oladi hamda bir mashg‘ulot davomida har bir ishtirokchining turli topshiriqlarni bajarishi, navbat bilan o‘quvchi yoki o‘qituvchi rolida bo‘lishi, kerakli ballni to‘plashga imkon beradi.

“Bumerang” texnologiyasi tanqidiy fikrlash, mantiqni shakllantirishga imkoniyat yaratadi; xotirani, g‘oyalarni, fikrlarni, dalillarni yozma va og‘zaki shakllarda bayon qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Ta’lim bilan bir qatorda mazkur metod tarbiyaviy xarakterdagi qator vazifalarni amalga oshirish imkonini beradi:

- Jamoa bilan ishlash mahorati;
- Muomalalik;
- Xushfellik;
- Ko‘nikuvchanlik;
- O‘zgalar fikriga hurmat;
- Faollik;
- Rahbarlik sifatlarini shakllantirish;
- Ishga ijodiy yondashish;
- O‘z faoliyatining samarali bo‘lishiga qiziqish;
- O‘zini xolis baholash.

Ochiq savollar – bu savollar muomala, so‘zlashuvni davom ettirishga imkon beradi. Ularga qisqa, bir xil javob berish mumkin emas.

Yopiq savollar – bu savollar oldindan “ha” yoki “yo‘q” tipidagi to‘g‘ri, ochiq javoblarini berishni ko‘zda tutadi.[Ta’lim metodlari, 2011: 81]

Ushbu metodni o‘quvchilar bilan darsning mustahkamlash qismida qo‘llasak bo‘ladi.

“PinBord” usuli

Bu usulning afzalligi – rivojlantiruvchi va tarbiyalovchi vazifani bajaradi. Ushbu texnologiyani bolalar adabiyotini o‘rganishimizda qo‘llasak, o‘quvchilarning mavzuga qiziqishi hamda diqqati yanada ortadi.

“PinBord” (inglizcha “Pin-mustahkamlash,”Board”-doska). O‘quvchilar o‘z fikrini faqat og‘zaki emas, balki doskada ham yozma tarzda bayon etib, mantiqiy va tizimli fikrlash ko‘nikmasini rivojlantiradi. [Umumta’lim fanlari metodikasi, 2018:12] Bu usulni maktab yoshidagi bolaga ham, litsey yoshidagi bolaga ham qo‘llashimiz mumkin. Masalan, G‘afur G‘ulomning “Mening og‘irgina bolam” hikoyasini o‘tganimizda darsning mustahkamlash qismida ushbu usulni qo‘llasak bo‘ladi.

Roqiya bibi	O'g'ri bola
Mehribon, to'rt yetimning boshini silagan	Uni hayotning qiyinchiliklari shu yo'lga solgan
O'g'riga ham g'amxo'rlik qiladi, unga ehtiyot bo'lishni tayinlaydi.	"juda ham yuzini sidirib tashlagan" odamlardan emasligi

“Skarabey” texnologiyasi

Ushbu texnologiya asosan, o'smir yoshdagi o'quvchilarga mos tushadi. Bu yoshdagi o'smir o'quvchilar fikriy bog'liqlik, mantiq, xotiraning rivojlanishiga imkoniyat yaratadi. Qandaydir muommoni hal qilishda o'z fikrini ochiq va erkin ifodalash mahorati shakllanadi. Mazkur texnologiya o'quvchilarga mustaqil ravishda bilimning sifati va saviyasini xolis baholash, o'rganilayotgan mavzu haqidagi tushuncha va tasavvurlarini aniqlash imkonini beradi.

“Skarabey” texnologiyasi o'quvchilar tomonidan oson qabul qilinadi, chunki u faoliyatning fikrlash, bilish xususiyatlarini inobatga olingan holda ishlab chiqilgan. U o'quvchilar tajribasidan foydalanishni ko'zda tutadi. Ta'limdan tashqari ushbu metod tarbiyaviy xarakterdagi qator vazifalarni amalga oshirish imkonini beradi:

- O'zgalar fikriga hurmat;
- Jamoa bilan ishlash mahorati;
- Faollik;
- Xushmuomalalik;
- Ishga ijodiy yondashish;
- Imkoniyatlarni ko'rsatish ehtiyoji;
- O'z qobiliyati va imkoniyatlarini tekshirish imkonini beradi;
- “men”ligini ifodalashga imkon beradi. [Abdullayeva, 2014: 74-78]

Ushbu texnologiyani dars jarayoniga sust qatnashgan o'quvchilarni darsga qiziqtirish, ularning faolliklarini oshirish maqsadida ham qo'llasak, ko'zlagan natijamizga erishamiz. Bu yoshdagi bolada mantiqiy fikrlash va o'z fikrini isbotlay olishga intilish juda yuqori bo'ladi. Yuqoridagi metodimiz esa bunga yordam beradi, deb o'ylayman.

Darhaqiqat, yoshlarimiz tarbiyasi, ularni kitobga jalb qilish xususida muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning ham quyidagi so'zlarini keltirib o'tishni joiz deb bildim: “Hozirgi vaqtda yoshlar tarbiyasi biz uchun o'z dolzarbligi va ahamiyatini hech qachon yo'qotmaydigan masala bo'lib qolmoqda....Bu vazifalarni amalga oshirishda biz asrlar mobaynida shakllangan milliy an'analarimizga, ajdodlarimizning boy merosiga tayanamiz”. [Mirziyoyev, 2016]

Xulosa o'rnida shuni ayta olamanki, yuqorida ta'kidlab o'tilgan fikrlarga O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti Islom Karimovning quyidagi fikrlarini keltirib o'tish aynan o'rinli bo'ladi deb o'yladim: “biz uchun muhim ahamiyatga ega bo'lgan bolalar adabiyotini rivojlantirishga alohida e'tibor berishimiz, mustaqil fikrlaydigan shaxslarning shakllanishi, har qanday kitobxonlik, mutolaa madaniyati bolalikdan boshlanishini doimo yodda tutishimiz lozim” [Oliy Majlisning XIV sessiyasi, 2012].

3. Karimov Bahodir. Adabiyotshunoslik metodologiyasi. –Toshkent: Muharrir nashriyoti, 2011.

4. Shoh Hijron. Shohnoma. Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik ilmiy tadqiqod tekshirish institutida saqlanayotgan 11334-kodli eski o‘zbek yozuvidagi asl manbasi.

5. Shoislom Shoahmedov. Abulqosim Firdavsiy. – Toshkent, 2006.

MUNDARIJA

ONA TILI TA'LIMI VA ZAMONAVIY LINGVODIDAKTIKA MASALALARI	
Shohidaxon Yusupova Psixolingvistik kompetensiyani rivojlantirish omillari	3
Alijon Hamroyev Ona tili talimida o'quvchilarning ijodiy faoliyatini loyihalashtirish muammosi	7
Manzura Ernazarova, Nursaule Omonboeva Ona tili ta'limi jarayonida nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodologiyasi	13
G'ofir Hamroyev Ona tili ta'limining zamonaviy metodikasini yaratish: muammo va yechimlar	17
Klaraxon Mavlonova Matn tuzilishini o'rganishda qo'llanadigan qoidalar tavsifi	22
Saule Tajbenova O'quvchilarning til hodisalarini tadqiq etishga doir bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish	26
Sanobar Kuldasheva Ona tili darslarida multimediyadan foydalanishning psixologik jihatlari	28
Nilufar Xakimova O'qib tushunish malakasini shakllantirishga oid yondashuv va tamoyillar	31
Mahliyo Jakbarova O'quvchilarda nutq so'zlash ko'nikmasini rivojlantirish masalasi	34
G'iyos Do'stmurodov Ona tili va adabiyot o'qituvchilarining adabiy talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirish mazmuni	38
Aziza Rustamova, Sanobar To'rayeva Boshlang'ich sinflarda ma'nodosh so'zlar ustida ishlashga doir topshiriqlar majmuyi	43
Mahfuza Abdijamilova "Ona tili va o'qish savodxonligi" darsligida berilgan o'qish savodxonligiga oid materiallar tahlili	47
Shahlo Murodova O'qish savodxonligini rivojlantirishda matn bilan ishlash uchun savol-topshiriq tayyorlash	50
Dilfuza O'rmonova Takrorlash va mustahkamlash darslari –filologik maqsad hamda nutq o'stirish maqsadini uyg'unlashtiruvchi omil	55
Go'zal Matmuratova Ona tili darslarida kichik guruhlar bilan ishlash – ta'lim samaradorligini oshirish omili	58
Dildor Nurmuxamedova Og'zaki nutq savodxonligida hamkorlik ta'lim texnologiyalarining afzalliklari	61

Dilnoza Boymaxmatova Ona tili ta'limida to'garak mashg'ulotlarining tarixiy taraqqiyoti	66
Sanobar Mirsolihova Ona tili va adabiyot darslarida fanlararo integratsiya	70
Shohista Xudoynazarova, Sayyora Matkarova Til ta'limida matn bilan ishlash orqali o'quvchilar ma'naviyatini shakllantirish	73
Husnora Baxtiyorova 6-sinf ona tili darslarida matn tuzilishini o'rgatishning mazmun-mohiyati	76
Saidova Kamola O'quvchilarda lisoniy hodisalarni farqlash ko'nikmasini shakllantirish usullari	79
Xosiyat Navruzova 7-sinf o'quvchilarida sodda gap shakllarining o'zlashtirilishi	83
Zebiniso Davronova Tasviriy matn yaratishda hissiy sezish qobiliyatining o'rni	87
Firuza Mirzaraxmedova Yangi O'zbekistonda yangi islohotlar (yangi avlod darsliklari yuzasidan fikr-mulohazalar)	89
Feruza Muratova Ona tili darsliklarida topshiriqlar metodikasining takomillashuvi	93
Yulduz Usmonova Ona tili darslarida hamkorlikda o'qitish texnologiyasi xususida	97
Aida Kamolova Ona tili ta'limida faollashtiruvchi o'yinlar (enerjalyzerlar) ning o'rni	100
Xumora Erkinova O'quvchilarda mulohaza (agree or disagree) mazmunidagi esselar yozish ko'nikmasini shakllantirish	103
Nozanin Yusupova Ona tili darslarida video va audio materiallardan foydalanish	106
Iroda Xushvaqtova Og'zaki nutqni rivojlantirish zarurati	109
Ziyoda Sobirxonova Ona tili ta'limida o'quv lug'atlaring yaratilishiga bo'lgan talab	112
Marjona Nurboboyeva Ona tili ta'limida sinonimlar elektron o'quv lug'atlaridan foydalanishning ahamiyati	118
TIL TA'LIMIDA BAHOLASH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI	
Shohruh Abdiraimov O'qituvchilarining mumtoz matnni tushunish darajasini aniqlashga doir	120
Oysuluv Musurmonkulova Xalqaro tajribalar asosida o'quvchilarni baholash usullari	123
Nilufar Turg'unova Leksik birliklarni kontekstda qo'llash bo'yicha tajriba tahlili	130

Feruza Sharopova O‘quvchilarning o‘qib tushunish ko‘nikmasini aniqlashga oid tajribaviy tadqiq mazmuni	135
Nargiza Ergasheva Ona tili ta’limida o‘quvchilarning anglash ko‘nikmalarini rivojlantirish	138
Shokir Tursun Ona tilida o‘qib tushunish malakasini summativ baholashning tajribaviy tadqiqi	140
Yulduzxon Xomidjonova 6-sinf ona tili darsligida tinglab tushunish ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan topshiriqlar tahlili	149
Malika Nomozova Ona tili darslarida o‘quvchilarning nutq uslublarini farqlash ko‘nikmasini aniqlashga oid tajriba-sinov ishlari	153
Badriddinova Umida Nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirishning o‘ziga xos usullari	160
Shahrizoda Yo‘ldasheva Bolaning nutqini rivojlantirishga qaratilgan omillar	164
Usmonali Muradullayev 5-sinf o‘quvchilarining og‘zaki nutqini baholashda qayta hikoya qilish metodining amaliy ahamiyati	167
ADABIY TA’LIM VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	
Boqijon To‘xliyev Qit’a janri va uni tahlil qilish yo‘llari haqida	171
Roza Niyozmetova, Mohigul Fozilova Badiiy asar mazmunini tinglab tushunish	174
Gulnoza Jo‘rayeva O‘zbek bolalar adabiyotida yangilanish ehtiyoji	178
Shoira Axmedova Adabiy ta’limda bixevioristik yondashuvning o‘rni	185
Saodat Kambarova O‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirish – ifodalilik asosi	188
Mahfuza Tuychiyeva Adabiyot darslarida o‘quv materiali yordamida kompetensiyaviy yondashuvni ta’minlash	192
Iroda Ishonxanova Alisher Navoiy hayoti va ijodini o‘rganishda blum taksonomiyasidan foydalanish	196
Oysuluv Musurmonkulova Adabiy ta’limda tahlilning o‘rni	199
Umida Shermatova Adabiyot ta’limi muammolari: mumtoz matn ustida ishlashda savol va topshiriqlar tizimini yaratish (“Sher bilan durroj” (Alisher Navoiy “Hayrat ul-abror” dostoni) hikoyati asosida)	201

Dilfuza To‘xliyeva Maktab adabiy ta’limida g‘azallarning mavzu qamrovi	206
Normuhammad Ubaydullayev Avtobiografik asarlarda bola obrazining badiiy talqini	209
Farrux Qulsaxatov “Boburnoma” asarini fanlararo bog‘liqlikda o‘rganish	212
Mastona Norqulova Topishmoqlarni o‘qitish usullari	219
Mahliyo Elboyeva Ta’lim jarayonida bolalar adabiyotini o‘qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati	224
Nigora Mahmudova Ona tili va adabiyot darslarida jadvallardan foydalanishning ahamiyati	229
Shahnoza Qayimova Oybekning “Navoiy” romanida estetik ideal masalasi va adabiy ta’limda uni o‘rganish usullari	233
Charos Egamova Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romani qahramonlarini badiiy tahlil asosida o‘rganish	237
Zarnigor Abdiraupova “Mahbub ul-qulub” asari – o‘quvchilar uchun tarbiya o‘chog‘i	240
Dilshoda Haydarova Adabiy ta’lim muammolari : sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish	243
IKKINCHI TIL VA CHET TILLARNI O‘QITISH METODIKASI MASALALARI	
Marg‘uba Abdullayeva Ta’limda til o‘rgatishga ixtisoslashgan dasturiy ta’minotlardan foydalanish	249
Dilfuza Ahmedova Fors tilini ikkinchi til sifatida o‘qitish darslarida gazeta matnlari tarjimasidan foydalanish	252
Nilufar Abduraxmonova, G‘iyosiddin Abduvaxobov Til pedagogikasida mobil lug‘atlardan foydalanishning amaliy masalalari	255
Munira Shodmonova Til o‘rganish jarayonida nutqiy vaziyat yaratish	262
Iroda Kaharova Modal words in the english and uzbek languages	264
Odinaxon Saidaxmedova Egalik qo‘shimchalarining o‘zlashtirilishi (Hind talabalari nutqi misolida)	271
Vahob Nazarov Chet tillarni o‘qitishda internetdagi multimedia resurslarning didaktik xususiyatlari	273
Sohibjamol Tangatarova O‘zga tilli sinflarda davlat tili o‘qitishda nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirishga doir tavsiyalar	276

Bobir Maxammadov Ingliz tilidagi android operatsion tizimi mobil ilovalari (aotmi) terminlarining semantik, genetik va struktur xususiyatlari	279
Durdona Xamidova Iqtisodiy terminlarning o‘zbek va ingliz tilidagi lug‘atlarda berilishi muammolari	281
Фазылова Н.С Методы работы со словарём в начальных классах	285
AMALIY TILSHUNOSLIK VA ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI	
Safo Matchonov Normurod Norqobilov – inson va tabiat munosabatlari kuychisi	288
Muhayyo Xakimova Holat ravishlarida “payt” semantikasining ifodalanishi	292
F. Yuldashev “Ma’naviyat” leksik kategoriyasining lingvistik tadqiqi va talqini xususida	295
Otabek Shukurov Yangi o‘zlashmalar xususida	297
Husnigul Jo‘rayeva Mumtoz siymolar yoshlar tarbiyachisi sifatida	299
Shahnoza Rahmonova Miriyning kichik hajmli masnaviylarida aruz tizimi	301
Sa’dullo Qur'onov Adabiyotni davrlashtirishda inson konsepsiyasi kategoriyaning ahamiyati	304
Matluba Jabborova Mumtoz lirikada an’anaviy obraz talqini	307
E’zoza Sabirova O‘zbek tilining izohli lug‘atidagi huquqiy terminlar ilustrativ misollarining ta’limiy ahamiyati	312
Nigora Haytaliyeva Poetik tafakkur va ifoda tarzidagi yangilanishlar ruhiyat tasviridagi o‘zgarishlarning omili	315
Nilufar Berdiyeva Turkiy xalqlar adabiyotida ozarbayjon adabiyotining tutgan o‘rni	322
Dilnoza Artikova Fitonimlarning terminologiyadagi o‘rni va uning lug‘atlarda berilishi	326
Otabek Abdunazarov -chi qo‘shimchasining ot yasashdagi o‘rni	329
Abror Murtazayev Normativ-huquqiy hujjatlarning lingvistik ekspertizasida lug‘atlarning o‘rni	334
Murotali Latipov Is’hoqxon Ibratning ijodiy merosi: mavzuiy va janriy tasnifi	337
Nargiza Soliyeva Siyosiy matnlar lingvistik ekspertizasida lug‘atlarning o‘rni	340